

Sosiaaliturvauudistuksen tilannekatsaus

Pasi Moisio

Tutkimusprofessori, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)

Sosiaaliturvakomitean puheenjohtaja

@pasi_moisio

Missä menet sosiaaliturvauudistus? Kuntamarkkinat 14.9.2023

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Parlamentaarinen sosiaaliturvakomitea

- Parlamentaarinen sosiaaliturvakomitea työskentelee kahden eduskuntakauden ajan (2020–2027).
- Tavoitteena on sosiaaliturvan rakenteellinen ja toiminnallinen kehittäminen pitkällä aikavälillä.
- Komitea käsittelee perusturvaa, ansioturvaa, vähimmäisturvaa sekä niiden välistä yhteyttä ja rahoitusta, ja lisäksi palvelujen nykyistä parempaa yhteensovittamista etuuksiin. Työssä otetaan huomioon elämäntilanteiden moninaisuus ja niiden muutokset sekä siirtymät etuudelta toiselle.
- Komitea ei käsittele vanhuuseläkkeitä.

Sosiaaliturvakomitean ensimmäinen kausi (2020–2023)

- Komitea määritteli sosiaaliturvan keskeiset ongelmakokonaisuudet. Lisäksi selvitettiin sosiaaliturvan vaihtoehtoisia järjestämistapoja.
- Komitean työtapoja kehitettiin poliittisen dialogin ja osallistamisen vahvistamiseksi.
- Komitean välimietintö sisältää 31 ehdotusta tuleville hallituksille sosiaaliturvan uudistamiseksi sekä linjaukset komitean toisen kauden työlle. Välimietintö oli laajalla lausuntokierroksella.
- Välimietintöön sisältyy komitean yksimielinen esitys syyperusteisten perusturvaetuuksien yhtenäistämisestä ja yhdistämisestä yhdeksi perusturvaetuudeksi ansioturva huomioiden.

Sosiaaliturvauudistus alkaneella hallituskaudella

Sosiaaliturvauudistusta toteutetaan hallitusohjelman mukaisesti

- I. Hallituksen omien sosiaaliturvan uudistamista koskevien hankkeiden kautta ja
- II. Parlamentaarisen sosiaaliturvakomitean työn kautta

Sosiaaliturvan uudistaminen yleistuen mallilla (HO s. 69–70):

”Hallitus toteuttaa perusturvan uudistuksen, joka parantaa työnteon kannattavuutta, sujuvoittaa sosiaaliturvaa ja yksinkertaistaa etuuksia sosiaaliturvakomitean välimietinnön tekemät suositukset ja selvitykset huomioiden. – Perusturvaetuuden myöntämisen ehdot ja perusteet ovat erilaiset riippuen elämäntilanteesta. Etuuden nostaminen velvoittaa osallistumaan työnhakuun, tarjottuihin palveluihin tai muihin erikseen mainittuihin velvoitteisiin, kuten koulutukseen tai kuntoutukseen. – Yhteen perusturvaetuuteen siirrytään vaiheittain tukien määräytymisperusteita yhdistämällä valtion talouden nykytila huomioiden. – Yleistuen mallin kehittämisen yhteydessä kiinnitetään erityistä huomiota riittävän toimeentulon ja palveluiden turvaamiseen niille, jotka ovat tosiasiallisesti työkyvyttömiä esimerkiksi sairauksien vuoksi.”

Komitean tehtävät hallitusohjelmassa

Hallitusohjelmaan kirjatun mukaisesti sosiaaliturvakomitea tarkastelee toimikaudella 2023–2027 sosiaaliturvan kehittämisen erityishuomioita, kuten

- Eroperheiden sosiaaliturvan kokonaisuus (vuoroasuminen)
- Vähimmäisturvan erityispiirteet
- Yleistuen valmistelun seuraaminen
- Sosiaaliturvan riskikategorioiden tarkasteleminen eli arviointi miten nykyiset etuudet ja niihin kytkeytyvät palvelut vastaavat ihmisten todellisia elämäntilanteita työttömyyden, sairauden ja työkyvyttömyyden eri tilanteissa

Sosiaaliturvakomitean toinen kausi (2023–2027)

Komitean tehtäviä, kokoonpanoa ja työskentelytapoja uudistetaan hallitusohjelman ja komitean ensimmäisellä kaudella saatujen kokemusten perusteella.

Komitean toisen kauden kokoonpano:

- Kansanedustajajäsenet ja -varajäsenet
- Pysyvät asiantuntijat ministeriöistä, asiantuntija- ja tutkimuslaitoksista ja järjestöistä
- Puheenjohtajana jatkaa tutkimusprofessori Pasi Moisio, THL
- Komitean työn tukena arviointi- ja selvitysryhmä sekä sihteeristö

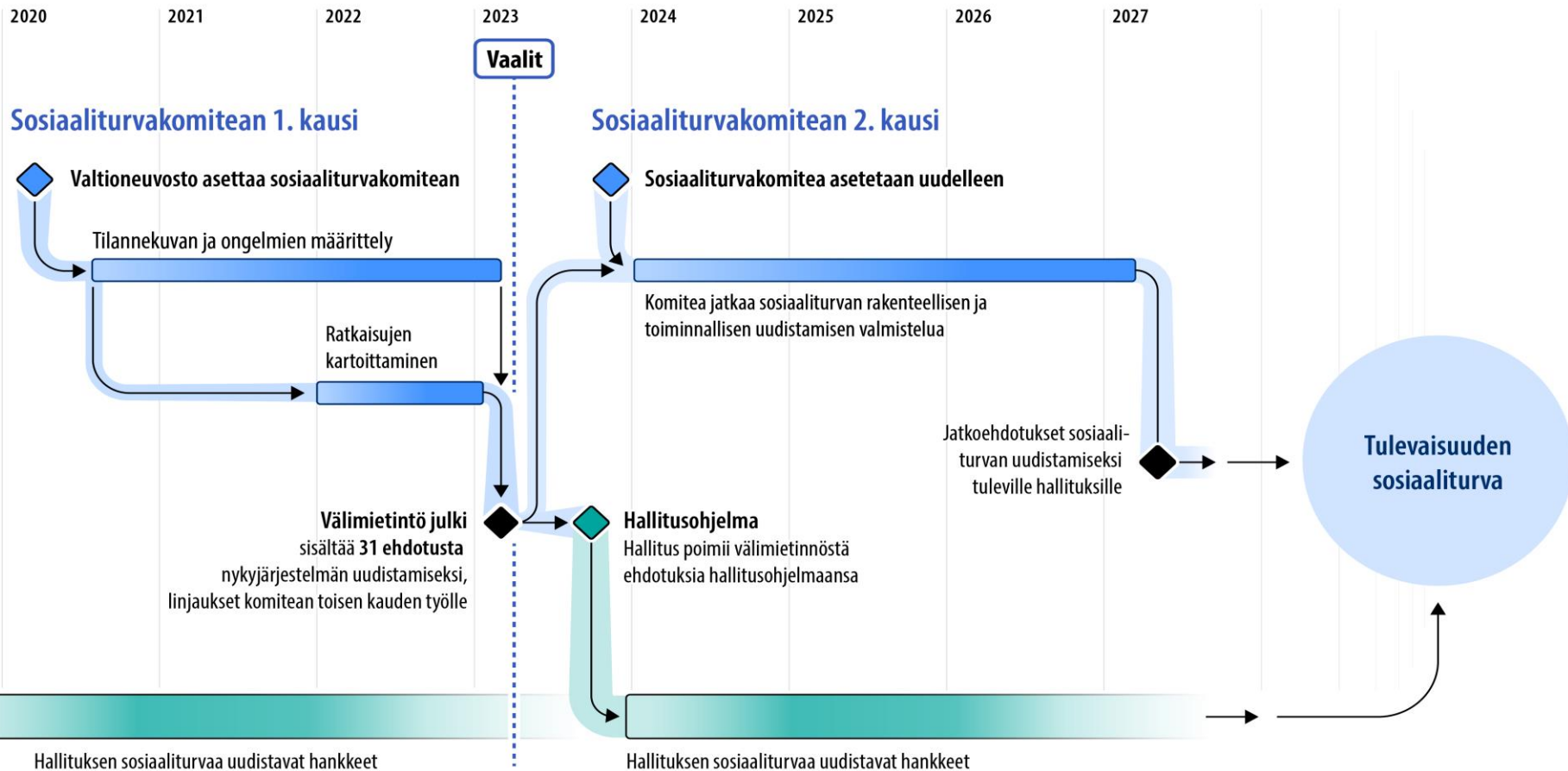
Valtioneuvoston on tarkoitus tehdä komitean kokoonpanoa ja tehtäviä koskeva muutospäätös syys-lokakuun aikana.

Komitean tehtävä / loppumietinnän sisältö

Ehdotuksia ja aloitteita sosiaaliturvan uudistamiseksi, ja näitä koskevat vaadittavat esivalmistelun selvitykset

Sosiaaliturvauudistuksen eteneminen

Kiitos!

stm.fi/sosiaaliturvauudistus

Parlamentaarinen komitea
Parlamentarisk kommitté

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET